

MILJÖ

Betydande EU-finansiering för att förbättra statusen för finska vatten – inklusive Laihela å

FOTO: Laihela å är en 60 kilometer lång flod i Österbotten med ett avrinningsområde på 507 mk2. Dess nedre del mynnar ut i Bottenviken till södra Kaupunginselkä söder om Vasa. Niina Hyttinen, Sydösterbottens centrum för ekonomisk utveckling, transport och miljö

Omfattande samarbete med olika aktörer

Projektet samordnas av Sydösterbottens ekonomiska utvecklingscentrum och involverar ett omfattande nätverk av partners från ministerier till forskningsinstitut och miljöorganisationer.

Projektet kommer att utveckla nya designverktyg, producera information om organisk belastning och sprida bästa praxis. Som en speciell innovation pilotar projektet värdebaserad finansiering och syftar till att attrahera privat finansiering för vattenhantering.

ACWA LIFE-projektet förväntas innebära permanenta förbättringar av Finlands vattenvägar och skapa en ny typ av samarbetsmodell inom vattenförvaltning

Källa: Sydösterbottens centrum för ekonomisk utveckling, transport och miljö | Sydösterbottens centrum för ekonomisk utveckling, transport och miljö

Finlands vattenvägar kommer att få en historisk investering – det nästan 28 miljoner euro dyra ACWA LIFE-projektet startar i januari 2026 och förbättrar vattnens status under åtta år. Projektet samlar markägare, organisationer, forskare och myndigheter för att utveckla vattenförvaltning inom fem modellområden, inklusive Laihela å.

”Det är fantastiskt att vi kan återföra EU-finansiering för att förbättra statusen för våra vatten! Planering och åtgärder för hela avrinningsområdet samt omfattande samarbete är en bra utgångspunkt för att motverka eutrofiering,” säger miljö- och klimatförändringsminister Sari Multala.

16,6 miljoner euro av projektets finansiering kommer från EU:s LIFE-program. ACWA

LIFE är ett av de mest betydelsefulla projekten i Finlands vattenförvaltningshistoria.

Ett helhetsperspektiv på hela avrinningsområdet

Projektet kommer att gå från traditionell lokal restaurering till omfattande planering av avrinningsområdet. Detta innebär att vattendragens skick förbättras genom att ta hänsyn till hela avrinningsområdet – jordbruk, skogsbruk, dagvatten, bostäder och industri.

”Vattendragens tillstånd speglar hela avrinningsområdets tillstånd,” betonar minister Multala.

Klimatförändringar gör förvaltningen av vattendrag ännu viktigare. Extrema väderfenomen, såsom kraftigt regn och torka, förvärrar övergrubbnin

Modellområden runt om i Finland

Projektet har fem demonstrationsområden som representerar olika miljöförhållanden:

- Borgå ås avrinningsområde
- Mynälahti-avrinningsområdet

Laihela å-avrinningsområdet
Floden Temmesjokis avrinningsområde
Virtasalmi-Joroinen fiskeområde
Konkreta åtgärder kommer att genomföras inom dessa områden som ska fungera som modeller för hela Finland. Åtgärderna är frivilliga för markägare och anpassade efter deras behov.

Veckans bild

Minister Sanni Grahn-Laasonen talar vid en minnestillfälle för offer för våld i nära relationer på tisdagen i Helsingfors.

JULKONSERT

Saara Aalto i Trefaldighetskyrkan: Änglar- julkonserten ger en magisk stämning

Den populära sångerskan Saara Aalto kommer att ta med sin änglalika röst och magiska julkonsert till Vasa kyrka den 28 november 2025. I år kommer Enkelit – julkonserterna att turnera i tolv utvalda städer, och Vasa kommer att vara en av de lyckliga världarna.

Förra julen hade mer än 7000 åskådare tillfälle att se den mycket populära konsertserien, som nu återvänder ännu mer magnifikt.

Repertoaren består av en serie av de finaste julsångerna från Finland och världen, som garanterat kommer att lyfta fram julstämningen när de tolkas av Saara och hennes främsta musiker. Konserten börjar klockan 19.00.

WASA DAGBLAD

Nr 47 Söndag,

23 november

2025

ISSN 2954-2448

WASA

DAGBLAD

VASA ELEKTRISKA

Nettoförsäljningen minskade på grund av vädret

Koncernens nettoförsäljning minskade med 4,6 procent under januari–september jämfört med föregående år. Nettoomsättningen var 132,9 miljoner euro, jämfört med 139,3 miljoner euro året innan. Minskningen be

rodde på det milda vädret i början av året och lägre priser på elmarknaden.

Koncernens rörelseresultat för de första tre kvartalen var 20,6 miljoner euro, vilket är lägre än föregående års 28,6 miljoner euro. Dock steg aktiekvoten något till 53,6 pro

cent.

”Hittills har året varit starkt resultatmässigt jämfört med 2024, även med hänsyn till lägre elmarknadspriser,” säger VD Stefan Damlin.

Vaasan Sähkö kommer att fortsätta göra investeringar som stödjer den gröna omställningen. I slutet av september uppgick investeringarna till 13,8 miljoner euro. Företaget har precis slutfört sin nya strategi, som betonar en omfattande översyn av energisystemet.

”I framtidens energisystem kommer energi att överföras inte bara som elektricitet och värme, utan också i form av

väte. Därför är det allt viktigare att se på systemnivå,” kommenterar Damlin.

I oktober övergick EU till elpriser per kvart, vilket också återspeglas i Vaasan Sähkös elpriser från och med november. Damlin försäkrar dock att kunderna som växlar el inte behöver övervaka sin förbrukning med så korta mellanrum.

”Smart hemautomation kan också göra vardagen enklare för boende i fristående hus,” råder Damlin.

Enligt företaget har det nuvarande produktutbudet träffat sina målgrupper väl, och kunderna är jämnt fördelade i olika typer av elkontrakt.

SYD-ÖSTERBOTTENS VÄLFÄRDSOMRÅDE

Välfärdsområdet minskar antalet personår med 265

Sydösterbottens välfärdsområde har beslutat om resultaten av samarbetsprocessen, där 265 personår kommer att minskas till följd av nyckelprojekten och omorganisationen av verksamheten. Beslutet gäller hela regionen och syftar till att spara omkring 15 miljoner euro.

Styrelsen för välfärdsområdet i Sydösterbotten har bekräftat resultaten av de samarbetsförhandlingar som hållits i regionen. Som ett resultat av beslutet kommer antalet anställda att minskas med 265 personår. Åtgärden är en del av en sparplan som upprättats för att uppnå regionens ekonomiska balans.

Minskningarna kommer främst att genomföras genom att lämna vakanta platser obesatta, och målet är att undvika uppsägningar så mycket som möjligt. Regionen betonar att målet är att hantera uppsägningar på de mest naturliga sätten, såsom årliga uppsägningar och pensionsansökningar. Samarbetsproceduren har riktat in sig på alla funktioner i området, inklusive sociala och hälsovårdstjänster, räddningsavdelningen samt stöd- och utvecklingsfunktionen för hälso- och socialtjänster.

Sparmål 15 miljoner euro

Beslutet baseras på regionens strama ekonomiska situation. Nedskärningarna och andra åtgärder syftar till att spara cirka 15 miljoner euro. Länets ledning motiverar nedskärningarna med behovet av att säkerställa hållbarheten i hälso- och sociala tjänster i framtiden.

”Beslutet är svårt, men det är nödvändigt för att säkerställa tillräcklig primärvård och specialiserad medicinsk vård även i framtiden. Implementeringsmetoderna har övervägts mycket noggrant, och vi strävar efter att minimera den negativa påverkan på personalen,” säger regiondirektören i ett pressmeddelande.

Påverkan på servicen bedöms noggrant

Hälsovårdstjänstens län försäkrar att effekterna av tjänsterna kommer att övervakas noggrant. Beslutet omfattar flera nyckelprojekt som syftar till att förbättra effektiviteten i verksamheten och utveckla tjänster på ett nytt sätt. Dessa inkluderar bland annat främjandet av digitala tjänster, ökad användning av elektroniska tjänster samt utvecklingen av olika samarbets- och partnerskapsmodeller.

Trots detta väcker nedskärningarna oro över försämrad kvalitet och tillgänglighet av tjänster. Personalminskningarna är betydande, och deras faktiska effekter på praktiskt arbete och kundservice kommer först att bli tydliga efter implementering

en. Beslutet är en del av de bredare kostnadsbesparande åtgärder som flera välfärdstjänster har tvingats vidta i takt med att den ekonomiska situationen har blivit snävre. Minskningarna i Sydösterbotten speglar den utmaning som finns i finansieringen av hälso- och socialtjänster i hela landet.

Enligt pressmeddelandet kommer informationsmöten att hållas för att personalen ska få mer information om hur beslutet påverkar deras egna arbetsuppgifter.

LEDARE
Känner du dig stressad? Be-
sök en konstutställning!

I vår snabba värld har stress blivit en gemensam partner för många av oss. Oavsett om det gäller arbetspressen, familjeansvar eller det ständiga brumset från teknik, är det avgörande att hitta effektiva sätt att koppla av. En förvånansvärt kraftfull lösning finns i konstvärlden. Nyare forskning har visat att besökande konstutställningar kan minska stress avsevärt och förbättra det allmänna välbefinnandet.

En banbrytande studie som publicerades i slutet av oktober 2025 belyser den fysiologiska effekten av originalkonstverk. Resultaten visar att deltagande i konst kan leda till omedelbara och mätbara fördelar för våra kroppar. Här är några viktiga insikter från studien:

Stressreduktion: Deltagare som såg originalverk av välkända konstnärer som Manet, Van Gogh och Gauguin upplevde en betydande minskning av kortisolnivåerna med 22 %, hormonet som är den främsta orsaken till stress. Detta antyder att blotta närvaron av originalkonst kan hjälpa till att lugna våra sinnen och kroppar.

Hjärthälsa: Studien visade också att att titta på konst främjar mer dynamisk hjärtfunktion. Detta innebär att konst inte bara berör våra känslor, utan också har en positiv inverkan på vår fysiska hälsa genom att främja lugnare hjärtrytmer.

Stärkning av immunförsvaret: Att delta i konst har kopplats till förbättrad immunfunktion. Detta är särskilt viktigt när vi navigerar mitt i influensa och influensasånger, vilket gör konst till ett trevligt sätt att förbättra vår hälsa.

Emotionellt engagemang: Den känslomässiga upphetsning som väcks av originalkonstverken kan leda till en djupare koppling till konstverken och ytterligare förstärka de stresslindrande effekterna. Det handlar inte bara om att titta; Det handlar om att känna och uppleva.

Så nästa gång du känner dig överväldigad, överväg att besöka ditt lokala konstgalleri eller museum. Fördjupa dig i skönheten i originalkonstverket och låt upplevelsen skölja över dig. Du kommer inte bara att njuta av en kulturell utflykt, utan också göra underverk för din mentala och fysiska hälsa. Konst är ett kraftfullt sätt att lindra stress, och den väntar på att du ska utforska!

Referens:
Worrell, C., Kirkpatrick, M., Ribeiro Perez, C., Fortuna, P., Bumbra, L., Bradnock, L., & Woods, A. J. (2025). The Physiological Impact of Viewing Original Artworks vs. Reprints: A Comparative Study.

KORSHOLM
Hitachi Energy ska bygga ett solpanelskraft-
verk vid fabriken i Korsholm

Hitachi Energy investerar i grön energi genom att installera ett solkraftverk på en megawatt vid sin nya fabrik i Korsholm. I framtiden kommer 2414 solpaneler att producera el för företagets eget bruk.

Solkraftverket är en del av en historisk investering på 170 miljoner euro för att bygga Hitachi Energy Park produktions- och teknikcenter på

mer än 40 000 kvadratmeter. Området kommer att vara färdigt i början av 2027 och kommer att fördubbla transformatorernas produktionskapacitet.

”Vårt nya centrum är i sig en mycket betydande investering i den gröna energiomställningen. Vi utvecklar och producerar de teknologier som kommer att användas för att bygga en koldioxidneutral energi-framtid,” säger Matti Vaattovaara, VD för Hitachi Energy Finland. Solpanelerna producerar

1,19 gigawattimmar elektricitet per år, vilket motsvarar den årliga förbrukningen för cirka 66 fristående hus. Kraftverket kommer att täcka cirka 10 procent av anläggningens elbehov och minska koldioxidutsläppen med 135 ton per år.

Utöver elproduktion kommer den nya anläggningen att använda geotermisk värme och återvinning av spillvärme för att förbättra energieffektiviteten. All el som används av Hitachi Energy i Finland produceras redan med förnybara energikällor.

Investeringen kommer att skapa 200 nya jobb i Korsholm och stärka Finlands elförsörjningstrygghet. Anläggningen kommer att fokusera på produktion av stora transformatorer, vilka är avgörande för den gröna energiovergången och elektrifieringen.

FOTO: Hitachi Energy kommer att rekrytera 200 nya medarbetare som ett resultat av investeringen. Foto: Granlund Architects

VASA
Dagvattenavgiften stiger vid årsskiftet

Dagvattenavgifterna för staden Vasa kommer att öka vid årsskiftet, och förändringarna träder i kraft den 1 januari 2026. Ökningarna beror på ökade kostnader och syftar samtidigt till att klargöra betalningssystemet för de boende.

I genomsnitt ökar dagvattenavgifterna med 5–20 pro-

cent, men för vissa fastigheter kan avgiften också minska. Betalningstaket för de största fastigheterna kommer att höjas till 2 200 euro från nuvarande 2 000 euro. Avgiftssystemet kommer att förenklas genom att i framtiden klassificera fastigheter i tre grupper: Fristående hus: €42 (för närvarande €25–40) Parhus: €84 (för närvarande €45–90) Andra fastigheter: områdes-

beroende avgift I den tidigare indelningen i sju klasser kommer informationen i byggnadsregistret att användas som huvudkriterium istället för den lokala detaljerade planen. Ökningarna baseras på det växande underhållsbehovet av dagvattensystemet. Kraftiga regn och dagvattenöversvämningar orsakade av klimatförändringar kräver fler investeringar och underhålls-åtgärder.

STATISTIKCENTRALEN
Priserna föll i oktober – inflationen negativ

En sällsynt situation inträffade i Finland i oktober: konsumentpriserna föll och inflationen var negativ. Enligt Statistikcentralen i Finland var priserna 0,3 procent lägre på årsnivå än för ett år sedan.

Prisfallet beror främst på prisnedsättningarna på bränslen och el. Bensinpriset har sjunkit med nästan 10 procent och elpriset med mer än 17 procent jämfört med föregående år. Ökningen av matpriserna har också avtagit avsevärt. Men en vardagsprodukt är förvånansvärt dyr – kaffe. Kaffepriset är fortfarande ungefär

20 procent högre än för ett år sedan. Anledningen till detta är världsmarknadspriser och svaga skördeförväntningar.

Detta kommer att ge konsumenterna en liten lättnad för deras köpkraft, men ekonomer säger att situationen kan vara tillfällig. De påpekar att negativ inflation kanske inte varar länge, och att pristrender snabbt kan vända som ett resultat av förändringar i global politik och energimarknaden.

Detta är första gången sedan början av 2020 som inflationen har varit negativ i Finland. Situationen kommer att ge tillfällig lättnad för hushållens budgetar, men försvarningen av ekonomin kan visa sig svår på lång sikt. Negativ inflation, eller deflation, är inte ett särskilt gynnsamt fenomen för ekonomin.

LÄKEMEDELSINDUSTRIN
Orions prostataläkemedel är en global framgång

Det finska företaget Orion Corporation har uppnått enorm global framgång med sitt prostatacancerläkemedel. Företaget har

precis tilldelats Internationaliseringspriset av Finlands president som Årets Tillväxtföretag 2025.

Prostatacancerläkemedlet, utvecklat gemensamt av Orion och det tyska företaget Bayer, såldes globalt för mer än 1 miljard euro år 2024. Prostatacancer är den näst vanligaste formen av cancer hos män i världen.

”Orion växer starkt som ett finskt exportföretag – tack vare våra investeringar och innovationer exporterar vi medicinsk expertis av högsta klass till världen,” säger Liisa Hurme, VD och koncernchef för Orion.

Det traditionella läkemedelsföretaget, grundat 1917, sysselsätter mer än 4 000 personer, de flesta i Finland. Förra året kom 78 procent av Orions nettoförsäljning från utanför Finland, och företaget investerade cirka 180 miljoner euro i forskning och utveckling.

Presidentens internationa- liseringspris delas ut årligen som erkännande för internationellt framgångsrika finska företag. Orions framgång understryker styrkan och expertisen hos den finska läkemedelsindustrin på den globala marknaden.

Foto: Emmi Syrjäniemi / Republiken Finlands presidents kansli

VASA
Kvaliteten på Vasas simvatten förbättras

Vasas stads åtgärder för att förbättra badvattnet börjar synas i resultaten. Enligt en rapport från hälsoskyddsmyndigheten kommer vattenkvalitetsklassificeringarna på stränderna vid Sandön och Gustavsborg att höjas nästa år. Hietasaari går från dålig till tillfredsställande och Gustavsborg från tillfredsställande till bra. Kvalite-

ten på Abborrön är dock fortfarande dålig för tredje året i rad.

Vattnet vid Smulterön kommer att förbli gott och vattnet i Strömsö utmärkt. Om badvattnets kvalitet klassificeras som dålig i fem år i rad måste ett permanent simförbud införas på stranden. De förbättrade resultaten beror på stadens aktiva åtgärder. ”Gäspatrullen och dess hundar har minskat avföringen hos

gässen på stränderna, och renheten på stränderna har tydligt förbättrats,” säger hälsoingenjören Maarit Kantola.

Bakteriens ursprung studerades mer i detalj sommaren 2025. Bakteriekoncentrationerna i dagvatten var många gånger högre än i andra vattenprover. ”En del av bakterierna på stränder kan härstamma från föroreningar som förs med regnvatten,” säger Kantola.

Åtgärderna kommer att fortsätta i snabb takt nästa sommar. Övervakningen av Ahvensaari och Kustaanlinna kommer att intensifieras, och planeringen av Hietalahti dagvattenuppsamlingsbassäng kommer att främjas. Utdrivningen av gäss kommer att fortsätta på fem stränder med hjälp av hundar.

Vasa stad fortsätter sitt arbete för rena badvatten så att stadens invånare kan njuta av säkert bad på stränderna i närliggande parker.

Källa: Vaasa.fi Bild: Klassificeringen av Hietasaari strandvatten stiger från dåligt till tillfredsställande. Foto: Vasa stad

VASA
Vaasas vitalitet på uppgång: Regional
undersökning av mark- och stadsplane-
ringsexperter 2025 visar stark utveckling

WSP Finlands senaste regionala undersökning 2025 erbjuder en upplysande översikt över kommunernas vitalitet med en omfattande jämförelse som använder 21 indikatorer inom tre tematiska dimensioner: humankapital, produktivitet och ekonomi samt grön strukturförändring.

Denna artikel analyserar resultaten och styrkorna i Vaasaregionen i synnerhet – och de omgivande kommunerna som Korsholm, Laihia, Malax och Kaskinen – samt de utvecklingsområden som lyfts fram i studien.

- Översikt: Vaasa-regionen är på uppgång
Vaasaregionen rankas som femte bland de mest livfulla stadsregionerna i Finland, precis efter de största storstadsområdena som Helsingfors, Tammerfors och Åbo.
På kommunal nivå rankas Vaasa som nummer 24 i undersökningen, medan grannkommunen Korsholm är rankad som nummer 30.
Detta innebär en betydande förbättring av Vaasas vitalitet: enligt Ilkka-Pohjalainen har Vaasa ökat sina andelar i vitalitetslistan och ”gått om Korsholm” i investeringar.
2. Vilka faktorer påskyndar livskraften i Vaasaregionen?
WSP:s rapport lyfter fram flera faktorer som förklarar den positiva utvecklingen i Vaasaregionen:
 - o Vaikka investoinnit vihreään rakennemuutokseen ovat vahva plus, pääs-töta-voitteiden saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä panostusta ja tek-nologisia investointeja.
 - o Lisäksi kiinteiden infraratkaisujen, kuten Vaasa-Uumaja -yhteyden laajentamisen, ympäristövaikutukset ja kustannukset herättävät keskuste-lua. Ilkka-Pohjalaisen mukaan yhteyksien kehittämisessä on huomioitava myös ympäristövaikutukset.
 - (a) Nettomigration och migrationspotential
En av de mest betydande

drivkrafterna är positiv netomigration: fler människor flyttar till Vaasaregionen än lämnar den, vilket ökar befolkningen och lockar ny arbetskraft.

Denna attraktion baseras inte bara på lokala faktorer, utan Vaasa lockar också migranter eftersom det erbjuder en kombination av industri, utbildningsmöjligheter och högre utbildningsjobb. Enligt Ilkka-Pohjalainen är andelen högt utbildade människor i befolkningen en stark konkurrensfördel.

(b) Humankapital och knowhow
Vaasa har en hög utbildningsnivå: enligt rapporten är andelen högt utbildade personer på referensstadens nivå, vilket skapar starkt humankapital.

Antalet platser för högre utbildning och examen ökar regionens attraktivitet för studenter, som förväntas förbli en del av den lokala arbetsmarknaden.

(c) Företag och produktivitet
Industrin är ryggraden i Vaasas ekonomi: enligt Ilkka-Pohjalainen står industrin för en betydande andel av jobben, vilket stödjer regionens produktivitet och ekonomiska motståndskraft.

Mångfalden av affärsaktiviteter – utöver industri, tjänster och forskning – lägger grunden för både nuvarande tillväxt och långsiktig utveckling.

(d) Grön omstrukturering
Vaasa utmärker sig när det gäller indikatorer för grön omställning: enligt rapporten är gröna investeringar betydande och andelen el/hybridfordon i registreringarna ökar.
Denna politik stödjer både klimatmål och långsiktig aktivitet: den gröna ekonomin kan attrahera investeringar, företag och experter som värdesätter hållbar utveckling.

3. Perspektiv från grannkommuner: Korsholm, Laihia, Maalahti, Kaskinen
Vaasaregionens vitalitet är inte bara en urban faktor i Vaasa, utan utgör i större skala en stark enhet tillsammans med kommunerna i regionen.

Korsholm: Som kommun rankas den efter Vaasa i WSP-undersökningen, men dess roll i vitalitet speglar Vasas attraktivitet och integrerade arbets- och bostadsmarknader.

Laihia, Maalahti och Kaskinen hamnar inte nödvändigtvis på försedlarna i mainstreammedia separat i undersökningen, men de ingår i det bredare sysselsättningsområdet i Vaasaregionen, som rapporterar låg arbetslöshet. Till exempel rapporterade sysselsättningsområdet Österbotten – som inkluderar Vaasa, Korsholm, Laihia, Maalahti och Kaskinen – en arbetslöshet på 7,0 % i maj 2025.

I Malax minskade antalet arbetslösa arbetssökande till och med under 2025 jämfört med föregående år.

Detta visar att Vasaregionens livskraft även sträcker sig till landsbygds- och kustkommuner, inte bara till staden.

4. Utmaningar och risker: Vilka smärtpunkter lyfter WSP fram?

Även om det finns tydliga framgångsfaktorer i Vaasaregionen, är WSP:s rapport inte blind för utmaningar:

Sjunkande inkomstnivå och skuldsättning

Enligt Ilkka-Pohjalainens artikel inkluderar Vaasas utmaningar en nedåtgående trend i inkomst och nettoskuld per capita, som har ökat de senaste åren.

Skuldbördan kan begränsa mängden offentliga investeringar eller tvinga kommuner att prioritera sina utgifter striktare.

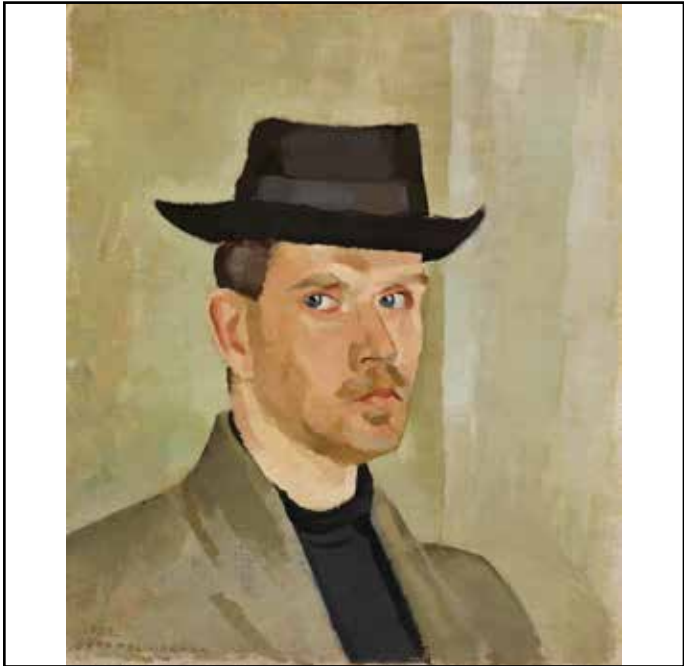
Migrationsdynamik
Även om nettomigrationen är positiv, nämner forskningen en att avmattingen i invandringen är en allmän risk för vitaliteten. Kuntalehti+1
Om migrationsflödena vänds eller bromsas kan det bli svårare att upprätthålla attraktionen.

Demografiska sårbarheter
I humankapitalindikatorer kan sårbarhet (t.ex. åldrande, socioekonomiska risker) försvaga långsiktig vitalitet om utbildningsresurser, sociala och hälsovårdstjänster inte håller jämna steg med utvecklingen.

Tryck från den gröna övergången
Även om investeringar i grön strukturförändring är en stark fördel, kräver uppnåendet av utsläppsmålen långsiktiga investeringar och teknologiska investeringar.

ATENEUM

Utställningarna 2026 är Eero Nelimarkka, Arcana Borealis och Elga Sesemann

Utställningarna på tredje våningen i Ateneum Art Museum 2026 är Eero Nelimarkka, som öppnar i mars, och Arcana Borealis – Women of the North och Esotericism, som öppnar i oktober. Dessutom öppnas en ny utställnings-serie Modern Classics på första våningen i augusti, med Elga Sesemann som första konstnär. På andra våningen visas samlings-utställningen A Question of Time. Utställningen Gal-len-Kallela, Klimt & Wien är öppen till 1 februari 2026.

Eero Nelimarkka 13.3.–13.9.2026
Eero Nelimarkkas (1891–1977) karriäromfattande utställning betraktar den

mångsidige konstnären med nya ögon och belyser det perspektiv genom vilket han såg världen. Konstnärens fascinerande livshistoria berättar resan från sonen till en tvät-tare från Vasa till en av Fin-lands mest populära konst-närer.

Eero Nelimarkka är känd som en målare av landskap i Sydösterbotten, men han var också en särskilt skicklig människofotograf. Nelimarkkas produktion inkluderar en mängd karaktärsfulla por-trätt och ett stort antal själv-porträtt.

Konstnärens intressanta stillleben har en tve tydlig märklighet med drag av ma-gisk realism. Deras motiv är ganska enkla – ett par skor som lämnats på golvet eller en hög med hattar – men man kan ana att stillleben har många betydelser. Det finns något oförklarligt i verken,

vars närvaro betraktaren bara kan känna.

Utställningen är den första som visas på museet, som i stor utsträckning presente-rar hela konstnärens karriär. Förutom målningarna finns även ett fåtal teckningar och fotografier av Nelimarkkas liv. Förutom verk i Finlands nationalgalleris samling finns lån tillgängliga från ett brett spektrum av museer och privata samlingar runt om i Finland.

Hans äktenskap med Sai-ma Alaviitala från Alahärmä 1918 öppnade dörrarna för Nelimarkka till en blomst-rande bondemiljö i Sydös-terbotten. Från 1933 och framåt bodde Nelimarkka i konstnärshemmet Lallukka. Konstnären själv grundade Nelimarkka-museet i Alajärvi 1964, som ritades av arkitek-ten Hilding Ekelund. Museet fungerar för närvarande som det regionala konstmuseet i Sydösterbotten.

Utställningen kurateras av Riitta Ojanperä, chef för sam-lingshantering vid Finlands nationalgalleri. En omfat-tande utställningskatalog på finska, svenska och engelska kommer att publiceras i sam-band med utställningen, och den kommer att redigeras av Ateneums chefskurator Mar-ja Lahelma. Publikationen har fått stöd av Nelimarkka Fund sr. En annan partner har varit Nelimarkka-muse-et, Sydösterbottens konstmu-seum.

Källa: Ateneum Foto: Eero Nelimarkka: Självporträtt (1922). Finska Nationalgalle-riets samling Hannu Pakari-nen

KÅSERI

Ockhams Rakkniv: Världens Skarpaste, Mest Lataste Filo-sofiska Princip

Av: Vår Chefredaktör för Lathet & Logik

Är du trött på att kom-plicera saker? Känner du ibland att världen tvingar dig att överväga dus-sin-tals bisarra, intrikata förklaringar när en enkel räcker? Grattis, du är redo för Ockhams Rakkniv (eller Occam's Razor), den mest effektiva och tidsbesparande filosofiska principen sedan "ät det du har framför dig".

Ockhams Rakkniv, döpt efter den medeltida filosofen William av Ockham (som troligen mest använde den för att skära bort överflödiga slöjor av teologisk doktrin), är i grunden en licens att vara lite lat. Dess centrala budskap kan sammanfattas i ett enda ord: KISS (Keep It Simple, Stupid!).

Den filosofiska formulering-en: "Pluralitas non est ponenda sine necessitate." Den prak-tiska översättningen: "Antag inte mer än nödvändigt." Den humoris-tiska översättningen: "Den enk-laste förklaringen är oftast den rätta. Slösa inte min tid."

Rakkniven säger inte att den enklaste förklaringen alltid är sann, bara att det är den vi bör testa först. Den skär bort de onö-diga hypoteserna som en kock skär bort fett från en filé.

Skarpa Exempel från Vardagen
Här är några ställen där du kan dra fram din mentala Ockhams Rakkniv och spara dig själv ett mentalt sammanbrott:

- Fallet med den Försvunna Nyckeln
Situation: Du kan inte hitta bil-nycklarna.
 - Hypotes 1 (Ockhams Rakkniv): Du lade ner dem på köksbänken när du kom in och glömde bort det, eftersom du var upptagen med att skälla på hunden.
 - Hypotes 2 (Ockhams Katedral): Din grannes katt, som i hemlighet tränats av ryska spioner, bröt sig in genom ett fönster, stal nycklarna och planterade dem i en fågelholk för att sabotera din pending och därmed påverka den globala ol-jeprisutvecklingen.Slutsats: Ockhams Rakkniv säger: Titta på köksbänken igen. (De är där.)
- Fallet med Bröstmärtor (En Läkare Använder Rakkniven)
Situation: En patient kommer in och klagar över svåra bröst-märtor.
 - Hypotes 1 (Ockhams Rakkniv): Det är hjärtinfarkt och behandlingen inleds ome-del-bart innan andra möjligheter övervägs.

UKRAINE PRESIDENT

The United States Has the Power to Ensure that Russia's Willingness to End the War Be-comes Serious – Address by the President

20 November 2025 - 23:05

Today, I had a meeting with representatives of the United States. A high-level delega-tion, and a very serious con-versation. The American side presented its proposals – the points of a plan to end the war – their vision. From the first days of the war, we have upheld one very simple po-sition: Ukraine needs peace. A real peace – one that will not be broken by a third invasion. A dignified peace – with terms that respect our independen-ce, our sovereignty, and the dignity of the Ukrainian peo-ple. And it is exactly such terms that we must secure. I outlined our key principles.

And we agreed that our teams will work on these proposals to ensure it's all genuine. We will not make any sharp sta-tements. And we're geared up for clear and honest work – Ukraine, the United States, and our friends and partners in Europe and around the world.

Phona call to the President of Finland

These days, there are many conversations with European leaders, a lot of corresponden-ce – and I thank all of Ukrai-ne's friends for their support. Today, I spoke with President of Finland Stubb – we are coordinating our efforts. I

also remain in constant con-tact with other leaders, with the President of France. I ex-pect to speak with President Trump in the coming days. We are fully aware that America's strength and America's sup-port can truly bring peace clo-ser, and we do not want to lose that. We are also aware that Russia has no real desire for peace – otherwise they would not have started this war

COPYRIGHT: The Presidential Office of Ukraine. All materials featured on this site are is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International. The use of any materials posted on the website is permitted provided you link to www.president.gov.ua regardless of full or partial use of materials.

STATISTIKCENTRALEN

Tillförlitliga data för 160 år – den finska sta-tistikens historia avslöjar överraskande fakta

Finlands statistiska verksamhet firar nu sitt 160-årsjubileum, och be-rättelsen började förvä-nansvärt blygsamt – den första officiella statistiken publicerades 1865, "Fin-lands befolkning", som visade att 1,8 miljoner människor bor i landet.

Statostolcentralen i Finland har nu publicerat en ny histo-riebok som lyfter fram intres-santa ögonblick i Finlands statistikhistoria. Boken visar

hur statistiken har speglat förändringarna i samhället, till exempel, på följande sätt: Vid den första folkräkning-en 1865 fanns det endast 12 städer i landet.

I början av 1900-talet arbe-tade mer än 70 % av fnlän-darna inom jordbruket – idag är motsvarande andel mindre än 2 %.

Andelen jordbruksarbete var ungefär densamma som i dagens Etiopien.

"I de tidiga stadierna av statistik var nyckeluppgiften att kartlägga landets ekono-miska förhållanden, särskilt

jordbruk och skogar. Statistik var också en viktig del av Fin-lands självständighet och na-tionsbyggande," säger statis-tikprofessorn Jarmo Peltola.

Statistiska aktiviteter har genomgått en enorm om-vandling på 160 år. Tidigare gjordes beräkningarna för hand och data samlades in via cirkulärer. Nuförtiden be-rättar statistiken i realtid, till exempel:

Finlands befolkning (ca 5,6 miljoner)

Om digitala trender

Förändringar i BNP

"Tillförlitlig statistisk ak-tivitet är en förutsättning för gott beslutsfattande. I in-ternationella jämförelser är Finland alltid ett av de mest stabila och pålitliga statis-tiska länderna," säger Marjo Bruun, generaldirektör för Statistics Finland.

En ny historiebok "Statis-tikens och verksamhetens historia i Finland" har publi-cerats av Hansaprint och finns tillgänglig öppet online. Boken täcker perioden från självständighetens början till nutid och erbjuder ett unikt fönster in i Finlands utveck-ling.

Källa:Statistikcentralen

Ile de ta dig.

Det var alltid på natten – arresteringarna sked-de alltid på natten. Det plötsliga rycket ur söm-nen, den grova handen som skakar din axel, lju-sen som bländar i dina ögon, ringen av hårda ansikten runt sängen. I de allra flesta fall blev det ingen rättgång, in-gen rapport om arresteringen. Folk försvann helt enkelt, alltid under natten. Ditt namn togs bort från registren, alla uppgifter om allt du någonsin hade gjort utplånades, din tidigare existens förnekades och glömdes sedan bort. Ni var avskaffade, förinta-de: förångade var det vanliga ordet.

För ett ögonblick greps han av ett slags hysteri. Han började skriva med ett hastigt och slarvigt klo-ter:

De kommer att skjuta mig, jag bryr mig inte, de kommer att skjuta mig i nacken, jag bryr mig inte om storebror, de skjuter dig alltid i nacken, jag bryr mig inte om storebror.

Han lutade sig tillbaka i stolen, en smula skamsen över sig själv, och lade ifrån sig pennan. I nästa

lle de ta dig. Det var alltid på natten – arresteringarna sked-de alltid på natten. Det plötsliga rycket ur söm-nen, den grova handen som skakar din axel, lju-sen som bländar i dina ögon, ringen av hårda ansikten runt sängen. I de allra flesta fall blev det ingen rättgång, in-gen rapport om arresteringen. Folk försvann helt enkelt, alltid under natten. Ditt namn togs bort från registren, alla uppgifter om allt du någonsin hade gjort utplånades, din tidigare existens förnekades och glömdes sedan bort. Ni var avskaffade, förinta-de: förångade var det vanliga ordet.

För ett ögonblick greps han av ett slags hysteri. Han började skriva med ett hastigt och slarvigt klo-ter:

De kommer att skjuta mig, jag bryr mig inte, de kommer att skjuta mig i nacken, jag bryr mig inte om storebror, de skjuter dig alltid i nacken, jag bryr mig inte om storebror.

Han lutade sig tillbaka i stolen, en smula skamsen över sig själv, och lade ifrån sig pennan. I nästa

ögonblick ryckte han till våldsamt. Det knackade på dörren.

Redan! Han satt stilla som en mus i den fåfänga förhoppningen, att vem det nu var skulle försvinna efter ett enda försök. Men nej, knackningarna uppre-pades. Det värsta av allt skulle vara att försena. Hans hjärta bultade som en trumma, men hans ansikte var förmodligen uttryckslost av gammal vana. Han reste sig och gick med tunga steg mot dörren.

II

När han satte handen mot dörrhandtaget såg Wins-ton att han hade lämnat dagboken uppslagen på bor-det. NER MED STOREBROR stod skrivet över hela rummet, med bokstäver som var nästan så stora att de gick att läsa i hela rummet. Det var en ofatbart dum sak att ha gjort. Men, insåg han, inte ens i sin panik hade han velat smeta ut det krämiga pappret genom att stänga boken medan bläcket var vått.

Han drog in andan och öppnade dörren. Genast strömmade en varm våg av lättnad genom honom. En färglös, förkrossad kvinna, med stripigt hår och ett fårat ansikte, stod utanför.

»Åh, kamrat», började hon med en dyster, gnällan-

de röst, »jag tyckte mig höra dig komma in. Tror du att du skulle kunna komma över och ta en titt på vår diskbänk? Den har blivit igensatt och...»

Det var mrs Parsons, hustru till en granne på sam-ma våning. ("Fru" var ett ord som partiet avfärdade något – man skulle kalla alla för "kamrat" – men hos vissa kvinnor använde man det instinktivt.) Hon var en kvinna i trettioårsåldern, men såg mycket äldre ut. Man fick intrycket att det fanns damm i hennes ansiktsveck. Winston följde efter henne genom korri-doren. Dessa amatörmässiga reparationsjobb var ett nästan dagligt irritationsmoment. Victory Mansions var gamla lägenheter, byggda 1930 eller däromkring, och höll på att falla i bitar. Putsen flagnade ständi-gt från tak och väggar, rören sprack vid varje hård frost, taket läckte när det snöade, värmesystemet gick vanligtvis på halv ånga när det inte stängdes av helt och hållet av ekonomiska skäl. Reparationer, utom vad man kunde göra själv, måste godkännas av avlägsna kommittéer, som till och med kunde för-dröja lagningen av en fönsterruta i två år.

– Det är naturligtvis bara därför att Tom inte är hemma, sade mrs Parsons svävande.

Familjen Parsons lägenhet var större än Winstons och sjaskig på ett annat sätt. Allting hade ett miss-handlat, nedtrampat utseende, som om platsen just hade besökts av något stort våldsamt djur.

ASTRONOMI

Tiden att beundra Leonidernas meteor-regn, det är just nu!

Stjärnbetraktare, gör er redo för en himmelsk njutning! Den årliga Leonid-meteorregnet är som mest och erbjuder en av årets bästa utsiktsmöjligheter tack vare nästan perfekta förhållanden. Den dramatiska "Shooting Stars"-showen är nu som mest aktiv fram till den 30 november 2025.

Kosmisk eldfall
Leoniderna är kända som en av de snabbaste och mest visuellt imponerande meteorregnen. När jorden skär genom det dammiga skräpet som lämnats kvar av kometen 55P/Tempel-Tuttle, kolliderar dessa kosmiska partiklar, ofta stora som sandkorn, med vår atmosfär i en hastighet av cirka 71 kilometer per sekund (ungefär 44 miles per sekund). Den resulterande friktionen får dem att brinna som eldfärgade, ljusspår.
I år förväntar sig astronomer upp till 10 till 15 meteoriter per timme under idealiska

mörka himmelsförhållanden. Även om detta är ett måttligt antal jämfört med de historiska "stormarna" av regn – som inträffar ungefär vart 33:e år och kan producera tusentals meteorer per timme – kunde observationsförhållandena inte vara bättre.

Varför detta år är speciellt
Det som gör 2025 års serie av Leoniderna särskilt attraktiv är det nästan frånvarande månluset. Månen är för närvarande i en tunn, avtagande halvmåne (endast cirka 9 % upplyst) och stiger inte förrän strax före gryningen. Denna lilla måninterferens gör att himlen är exceptionellt mörk, vilket gör att även de svagare meteorerna och de karakteristiska joniserade spåren från de snabbare Leoniderna kan vara tydligt synliga.

Hur man tittar på meteoritstormen
För att maximera dina chanser att se denna fantastiska prestation, följ dessa enkla tips:
När ska man titta: Det bästa

observationsfönstret är efter midnatt och före gryningen måndagen den 17 november, när regnpunkten – stjärnbilden Lejonet – är som högst på himlen.
Upptäck mörkret: Håll dig så långt borta från stadens ljusföroreningar som möjligt. En avskild plats på landsbygden eller en lokal park efter kvällstid förbättrar sikten avsevärt.
Titta österut/ovanför: Meteorer verkar stråla från stjärnbilden Lejonet (därav namnet Leoniderna), som stiger i öster efter midnatt. Dock kan meteorer frodas var som helst på himlen. Det bästa rådet är att luta sig tillbaka (en solstol eller filt är nödvändig) och titta brett upp mot himlen, ungefär 40 grader från strålningen, med de längsta och mest spektakulära stjärnarna.
Ha tålamod: Ge dina ögon minst 15 till 20 minuter för att vänja sig vid det totala mörkret.

Stormarnas arv
Leoniderna har en betydande plats i astronomihistorien. Skuren är känd för sina periodiska "meteorstormar", särskilt den hisnande händelsen 1833, då observatörer rapporterade att de såg tiotusentals meteorer per timme, beskrivna av vissa som "stjärnor föll som regn." Även om en storm inte förutspås i år – nästa stora flodväg förväntas runt 2031, när moderkometen återvänder – erbjuder den årliga toppen en pålitlig och vacker kosmisk skådespel.
Missa inte chansen att gå ut ikväll och njuta av denna fantastiska naturljusshow, ett flyktigt ögonblick där jorden passerar genom kosmiskt damm och skapar ett lysande regn från himlen.

Bild: Ett konstverk av Edmund Weiß från 1888, som visar Leonidmeteorregnet natten mellan 12 och 13 november 1833.

HUMOR FÖR ETT-HUNDRA ÅR SEDAN

FÖR SÄKERHETS SKULL.
Hon (då hennes förlovade omtalat, att han skall begiva sig ut på en resa omkring jorden): Skall du nu också vara mig trogen, då du reser så långt bort, Henrik? Lova mig, att du skall skriva till mig från varenda stad, du besöker! Han: Är det din kärlek, som kommer dig att framställa denna önskan, Ada? Svär på, att du verkligen älskar mig, och att det inte är för att få frimärken till din samling, som du vill hava brev från varje stad och varje land, jag besöker!

ORSAKEN.
Kunden: Jag ville gärna ha en fullkomligt ljudlös slättermaskin. Köpmannen: Det är sällan, att folk nu för tiden visar sina medmänniskor så mycket hänsyn, att de inte vilja störa dem med sitt buller. Kunden: Vad mig angår, så är det alldeles nödvändigt, ty om jag inte stiger tidigt upp på morgonen och slår gräset, utan att mina grannar höra det, blir jag nödsakad att låna ut maskinen minst sju gånger, innan jag själv får lov att använda den.

NYFIKEN.
Fadern; Vad gör du, Fredrik? Fredrik; Jag står här framför spegeln pappa. Jag ville så gärna veta, huru jag såge ut, om jag vore en tvilling.

AFFÄRSMAN
HERREN: Du är en ärlig gosse, men pengarna som jag tappade, var en femhundramarks-sedel. GOSSEN: Ja visst, det var en femhundramarkssedel, men jag växlade den för det fall att ni ville ge mig hittarlön.

MIDNATT
En herreman undersöker noggrant gångbanan. KONSTAPELN: Vad söker ni? HERREMANNEN: Jag har tappat min klocka. KONSTAPELN: Var tappade ni den? HERREMANNEN: Vid Trekanten, KONSTAPELN: Men varför söker ni den härdä? HERREMANNEN; Det är mycket bättre belysning här.

EN ROMAN
Högtärade Herr Sabelberg; Snälla Herr Sabelberg; Kära Herr Sabelberg; Kära Ture; Min älskade Ture; Min Kära lilla Sockerbit; Min egen älskade Ture; Kära Ture; Kära Herr Sabelberg; Snälla Herr Sabelberg; Högtärade Herr Sabelberg.

EN HEMSK MISSTANKE.
Advokaten! Var var er kammarjungfru vid den tiden? Vittnet; I mitt toaletterum, sysselsatt med att ordna mitt hår. Advokaten: Och var ni också tillstädes? Vittnet: Min herre!

Astronomic picture of the week:

ICEAND, Satellite picture

Iceland lives up to its name in this image, acquired by the Moderate Resolution Imaging Spectroradiometer (MODIS) on NASA's Terra satellite on January 28, 2004. The island country is completely covered in white snow and ice, obscuring the permanent glaciers and icecaps that exist year-round. The effect of ice on this island sandwiched between the North Atlantic and the Greenland Sea, just below the Arctic Circle, is visible along its rugged northern shores. Over millennia, ice has carved out deep fjords leaving fringes of land that extend like fingers into the ocean.
Credit: NASA
Public domain

Nästa vecka:

HOROSKOP FÖR NOVEMBER 2025

Novemberhoroskop: Vad stjärnorna har att säga

Väduren (21 mars–19 april): Din entusiasm när nya höjder i november, Väduren! Men var försiktig—allra är inte redo för din energi innan de har fått i sig sin tredje kopp kaffe. Rikta all den glöden till något produktivt, som att organisera dina strumpor. Små vinster är också vinster!

Oxen (20 april–20 maj): November ger dig riktiga mys-vibbar, Oxen. Du kommer känna ett oemotståndligt behov av att krypa ner under en filt och sträcktitta på dina favoritserier. Produktivitet? Överskattat. Bekvämlighet? Nödvändigt. Låt ingen övertyga dig om något annat.

Tvillingarna (21 maj–20 juni): Du kommer jonglera fler uppgifter än en cirkusartist den här månaden, Tvillingarna. Multitasking är din superkraft, men kom ihåg: att svara på mejl samtidigt som du gör yoga kan bli... intressant. Ta ett djupt andetag—eller fem.

Kräften (21 juni–22 juli): I november kommer dina känslor vara lika oförut-sägbara som vädret. Ena stunden vill du gå i ide, nästa planerar du en spontan roadtrip. Dina vänner vet redan att de är på en känslomässig berg- och

dalbana—så luta dig tillbaka och njut av resan.

Lejonet (23 juli–22 augusti): Du känner dig extra fantastisk denna månad, Lejonet! Varje trottoar är din catwalk, men bli inte förvånad om du snubblar på dina egna fötter då och då. Det är en del av din charm. Kom ihåg, självförtroende kan ta dig ur nästan allt!

Jungfrun (23 augusti–22 september): November är organiseradets månad, Jungfrun. Du kommer att njuta av att färgkoordinera ditt liv in i minsta detalj. Men gå inte för långt—dina vänner kanske inte uppskattar när du börjar alfabetisera deras kryddhyllor.

Vågen (23 september–22 oktober): Du blir gruppens diplomat den här månaden, Vågen. Alla kommer vända sig till dig för att lösa tvister, från middagssällskap till vem som får sista pizzabiten. Men överdriv inte—du förtjänar den sista biten lika mycket som någon annan!

Skorpionen (23 oktober–21 november): Det är din säsong, Skorpionen, och du känner dig mystisk och magnetisk. Du kanske är sugen på att grubbla lite, men glöm inte: även du behöver skratta ibland. Släpp fram din inre komiker—du är roligare än du tror!

Skytten (22 november–21 december): Äventyret kallar, Skytten! Men innan du bokar en sista-minuten-resa till ett avlägset land, kanske du ska börja med att städa kylskåpet. Den där yoghurten kommer inte överleva tills du kommer hem, men din reslust gör det!

Stenbocken (22 december–19 januari): Du är inne i arbetsmode, Stenbocken, men låt inte stressen ta över. Kom ihåg, även superhjältar tar pauser (och ser bra ut medan de gör det). Så håll upp en kopp te, släng upp fötterna och låt världen klara sig själv ett tag.

Vattumannen (20 januari–18 februari): Du är full av idéer denna månad, Vattumannen, och ditt geni blir svårt att tygla. Se bara till att dina vänner är redo för din nästa stora uppfinning—den kan innehålla mer kartong och glitter än de förväntade sig.

Fiskarna (19 februari–20 mars): Drömmande och kreativ som alltid, Fiskarna, kommer du ofta sväva iväg i tankarna mitt under en konversation. Oroa dig inte om du glömmar vad någon just sa—du skapa-de förmödligen ditt nästa mästerverk. Bara nicka och le; det fungerar varje gång!

Glad november!

BLOGGSKRIBENTER

Skriv i Wasa Dagblad – Vi söker bloggförfattare!

Älskar du att dela med dig av dina tankar, erfarenheter eller kunskaper? Wasa Dagblad söker nu engagerade bloggskribenter som vill skriva intressanta och inspirerande texter för våra läsare.

Oavsett om du gillar att skriva om lokala nyheter, kultur, livsstil, företagande eller personliga reflektioner – din röst är välkommen hos oss!

Att skriva för *Wasa Dagblad* är ett utmärkt sätt att nå en bredare publik, knyta kontakter och utveckla din kreativitet. Ingen tidigare erfarenhet krävs – allt du behöver är idéer och entusiasm! Vi uppskattar olika perspektiv och nya röster som speglar vår gemenskap.

Intresserad? Skicka din bloggidé eller ett kort prov till oss, så publicerar vi gärna dina texter. Var med och gör *Wasa Dagblad* till en plats för meningsfulla diskussioner och engagerande berättelser!

Kontakta oss på wasadagblad@gmail.com för mer info. Vi ser fram emot att höra av dig!

WASA DAGBLAD

En modern tidning med en layout med drag av 1870-talets press. . På den tiden hade tidningar bara 4-8 sidor. Mycket text, men inga bilder alls, så det är mycket att läsa på några sidor.

Tidningen innehåller citat från gamla dagstidningar hämtade från Riksarkivet (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3, Gemini, Aria och Monica gör en del av det rutinmässiga redigeringsarbetet, t.ex. översättning, korrekturläsning och skrivande av korta notiser. Alla texter har granskats av journalister och redaktionen ansvarar för texternas innehåll.

Wasa Dagblad är en publikation av dagstidningstyp som än så länge utkommer på söndagsmorgnar. Men vårt mål är att den ska komma ut varje morgon i framtiden. Tidningen finns tillgänglig gratis på nätet. Läsarnas texter är välkomna!

Tidningen är lokalt ägd och kommer att fortsätta att vara det.

Chefredaktör är Hans Björknäs.
Redaktion: Wasa Dagblad, Skolhusgatan 37 B 7, 65100 Vasa, tel. +358-40-5462455.
Redaktionen i Helsingfors: Wasa Dagblad, Andra linjen 9 B 36, 00530 Helsingfors. Telefon +358-40-5462455. Annonser kan sändas via e-post i jpg-format, ta gärna kontakt med redaktionen. .
E-post: wasadagblad@gmail.com

FRÅN LÄSARNA

Vi tar väldigt gärna emot inläggfrån våra läsare. Kommentarer,historier, minnen, debatt, nyheter från hemorten. Sannoliktkoimmer detta att vara den viktigaste delen i denna vår tidning. Men utrymmnet är ju begränsat,så skriv gärna rätt så kort! Säsänd gärna inlägg till: wasadagblad@gmail.com

ANNONSERA I WD

Det kan ha ett visst PR-värde att vara bland de första som annonserar i denna historiska och hypermodärna dagstidning. Sänd annonser till wasadagblad@gmail.com som jpg, tiff eller png.

WASA DAGBLAD
wasadagblad@gmail.com

UNIVERSUM

Avi Loeb: 3I/ATLAS är ett rymdskepp från en annan civilisation

Harvards mest berömda producent av kosmisk drama, professor Avi Loeb, har återigen viftat med stjärnstoft i en vetenskaplig tekopp.

Den här gången är hans ögon fästa vid 3I/ATLAS — ett litet, ganska blygsamt interstellärt objekt som enligt NASA bara är... Nåväl, en stenig knöl.
Men enligt Loeb kan det vara mer än så. Mycket mer. Möjligen någon slags prototyp från rymden.
Loeb säger baserat på "observationer" och "bevis" (dvs. minst två PowerPoint-bilder och en mycket pålitlig referens) att 3I/ATLAS inte

beter sig som en vanlig meteor. Enligt honom är dess bana "lite för slät", dess ytkomposition "misstänkt mystisk" och dess allmänna utseende är "tydligt verk av en främmande civilisation". Vad skulle det annars vara än övertid för en kosmisk ingenjör? Kritiker noterar att objektet ser ut och beter sig exakt som vilken annan rymdsten som helst. Men Loeb avfärdar det: "Att det ser ut

som en sten är en del av planen. En bra mask är enkel." Vid det laget är rummet oftast tyst – antingen av respekt eller för att alla försöker att inte skratta.
Vad händer härnäst? Loeb föreslår att vi utforskar. Han vill bygga en liten rymdsond som flyger till 3I/ATLAS och "knackar på dörren". För om en galaktisk rymdsond parkerar förbi solsystemet, kommer det förstås att sitta någon där inne och vänta på en gest av artig gästfrihet.
Är 3I/ATLAS verkligen ett utomjordiskt skepp? Troligen inte. Men en sak är säker: tack vare Avi Loeb är rymdvetenskap aldrig tråkig – och världen behöver alltid fler fantastiska berättelser från bortom stjärnorna.

AI

AI-genererade podcasts: En ny era inom ljudinnehåll

I den snabbt föränderliga världen av digitala medier fortsätter artificiell intelligens (AI) att tänja på gränser och forma branscher och omdefiniera kreativa processer.

Ett av de viktigaste framstegen är Googles NotebookLM, en avancerad språkteknik som har potential att revolutionera podcastvärlden. Dess förmåga att producera högkvalitativa ljudinnehåll som matchar det som produceras av människor öppnar upp nya och spännande möjligheter för AI-drivna berättelser, utbildning och underhållning.

Framväxten av AI-genererade podcasts
I takt med att podcastbranschen växer i rasande fart letar innehållsskapare och medieföretag

ständigt efter innovativa verktyg för att öka produktionen och öka kreativiteten. NotebookLM, som till en början fick uppmärksamhet för sin förmåga att producera texter av hög kvalitet, har nu tagit steget in i ljudinnehåll. Denna banbrytande teknik kan producera podcasts som nästan inte går att skilja från den mänskliga skapelsen, vilket öppnar upp nya möjligheter för framtiden.

NotebookLM (på engelska)Podcasts attraktionskraft bygger på ett antal unika funktioner som skiljer dem från traditionella podcasts:
Naturligt ljud: NotebookLM kan producera ljudinnehåll som efterliknar den naturliga rytmen och tonen i mänskligt tal. Detta säkerställer en smidig upplevelse för lyssnaren, där det är svårt att upptäcka att podcasten är genererad av AI.
Olika ämnen: Oavsett om det är

Podcasts
<https://vpress.ovh/podcasts.htm>

nyheter, aktuella händelser eller lätta berättelser kan NotebookLM täcka ett brett spektrum av ämnen. Dess flexibilitet gör det till ett idealliskt verktyg för innehållsskapare.

INNEHÅLLET I VÅR TIDSKRIFT ÄR ANSVARSFULLT PRODUCERAT. VI FÖLJER JOURNALISTREGLERNA.
Läs reglerna: <https://jsn.fi/sv/journalistreglerna-2/>